

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consilia || Salomonis, || Sive || Collecta Salomonis || Axiomata

Maxime Necessaria Homini, ut se ipsum sapienter dirigat ; E Gallico In
Latinum versa, revisa & amplicata per Auctorem, cum Indicibus
necessariis

Cureau De Lachambre, Pierre

Coloniæ Agrippinæ, 1694

Articulus Primus De Regimine Conscientiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37935

231
Deo
234
Eccl.
236

PARS PRIMA

Complectitur Regulas Salamonis magis necessarias pro homine ad suam propriam personam benè regendam.

ARTICVLVS PRIMVS.

De Regimine Conscientiæ.

REGULA PRIM A.

Faciendi plures libros nullus est finis, finem loquendi pariter omnes audiamus, Deum time, & mandata eius observa. Hoc est omnis homo. Eccl. 12.

PARAPHRASIS.

Multa dantur consilia, & multi scribuntur libri, quibus homo ad perfectionem peruenire possit. Sapientia de super non nisi unicam proponit sententiam, quæ est compendium omnium, quas sapien-

A

tes

tes unquam dictarunt, & quasi ipsamet Sapia ab initio usque ad finem mundi homini inculcare intendit, nihil enim aliud scribit, nihil aliud hominibus loquitur, quam quod amare Deum, & ejus voluntati obedire, sit omnis homo.

REFLEXIO.

DUm summus Creator formaret ideam nostræ naturæ, & conciperet creare hominem, præterdit, quasi suum excellentius opus ita concipere, ut corpus & animam simul conjungeret.

Vidit enim, quod si corpus separaret ab anima, illud solum non nisi foetor esset, & similiter anima separata à Deo, adhuc squalidior foret, ita ut loco aliqujus excellentis operis, quod meditabatur, non nisi aliquod monstrum efformaret.

Ne igitur in hoc erraret, eodem tempore, quo corpus conjunxit animæ, judicavit esse necessarium, animam conjungere Deo, per suam ineffabilem gratiam,

tiam, quæ & ipsa huic suo operi conjungeretur, ita ut hæc tria totum facerent hominem.

Attende paulisper, & considera Sapientiam Dei, dum hæc tria ita sibi differentia concluderet, simul jungere, & ex ipso excellentiam sui operis formare! Considera quanta hæc sint miracula, dum in homine sunt conjuncta! & quanta infelicitas dum separantur.

Dum enim gratia rejicitur, vel ipsa ab anima recedit, ecce reprobationem & peccatum: dum corpus separatur ab anima, ecce mortem: dum autem anima separatur à corpore & gratia, ecce infernum: quæ sunt tria horrenda & metuenda objecta. Quod si verò iterum conjungantur, sunt è contrà tres pulchritudines cælestes, & tria maxima miracula divinæ potentia, ita enim simul juncta constituunt verum hominem. *Ti-
me Deum, hæc est omnis homo.*

REGULA SECUNDA.

*In timore Domini sit tibi gloriatio,
& omnis narratio tua in præceptis
Altissimi. Eccl. 9. A 2 PA-*

Timor Domini & Deo esse fidelis, sit honor tuus, & si vis ut respiciaris & aestimeris, utque in facie tua sit ea modestia, in actionibus ea firmitas, & tranquillitas spiritûs, qua homines super alios extollit, semper mente revolve benignitatem Creatoris, & ejus perfectiones æternas, animum tuum eò dirige, ut non in alio quam in Deo spem & actiones tuas colles.

REFLEXIO.

Non superbum imiteris, quem pudet timere & adorare Deum, quia plebs cum timet & adorat, quique honorem quærit in vilipendendo ea, quæ facere obligatus est.

Non formes tibi proprias opiniones & regulas, & non accipias pro signo alicujus nobilitatis, non ita sicut alii velle apparere, nec credas, quod aliqua stulta inventa opinio plus valeat, quam communis quædam doctrina.

Quasi verò ideo quod sis nobilis, tibi videatur indecorum, ea facere, quæ plebs facit,

facit, cum potius deberes studere, omnia melius quam plebs peragere.

Hinc non sequaris ejusdem devotiones, sed eas transcendas; non imiteris plebem in via salutis, & sanctis justitiæ exercitiis, sed considerando tuam conditionem, progrediaris primus, & sis omnium exemplo.

Tene tuum locum in templo, & non permitte, ut aliquis te sit devotior aut modestior, & quia alios præcedis nobilitate, sit locus tuus ante altare, & sis in Sacrificio propinquior Deo, ac intensior in oratione.

Recordare quod non sit medium securius, quo præcedas communem plebem, quam si fueris magis quam ea, humilis ante supremam divinam Majestatem, & hanc perfectiùs adoraveris.

REGULA TERTIA.

Vanitas vanitatum, universa vanitas, & afflictio spiritus. Eccl. i.

PARAPHRASIS.

In nullo amorem figas quam in Deo, verum enim bonum & verum gaudium

A 3

neris

non nisi in eo invenitur. Bonum quod ante oculos apparet, te decipit, & non est nisi illusio & vanitas; Falsum & apparens bonum, devenit verum malum, ex eo quod nobis placeat, & quod incipiamus illud amare.

REFLEXIO.

OMnes hujus vitæ felicitates sunt vanæ & deceptoræ, nos tamen illas, dum se nobis offerunt, stables & immobiles judicamus, imò cor nostrum ex sola earum apparentia allectatur, illis manibus pedibusque inhiat, & in iisdem obcœcatur, ut sibi promittat, se illas æternùm possessurum.

Sed hoc est profluentem retinere aquam, ex momento enim quo credimus nos illas possidere, incipiunt à nobis fugere, dum enim illas quodammodo possidemus, iis congaudemus, nobis illas reciprocè promittimus, & inseparabiliter in iis spes nostras collocamus, de repente manibus nostris elabuntur; Illæ cursum suum prosequuntur, sicut nos nostrum, imò nos ipsi eas relinquimus,

&

& nos cum illis eò progredimur, quo facto seu ordinatione divinâ vocamur, & quò ipsum tempus nos deducit, nempe illas ad nihilum & nos ad mortem.

Tempus est breve, & terminus propinquus, non procul absunt gaudia unius momenti à lachrymis æternitatis, & aliquando tantum unâ nocte inter se distant longi anni quos nobis præfiguramus. Sæpè quos videmus isto vespere potentes & fortunatos, sequenti mane sunt sepulti sub propriis ruinis.

Hodie nobiscum sunt felicitates, fanitas, divitiæ & honores, cras verò omnes hæc vanitates sunt aër, ventus & fumus, corpus nostrum in rumulo, & anima nostra in altero mundo, ubi plorabit, & æternùm, sed nimis tardè, dicet: *Unã versa vanitas, & afflictio spiritus.*

Causa quare despiciere deberemus has fugitivas felicitates, consistit in hoc solo verbo: *Vanitas*: Deus enim solus est verum bonum, cætera bona creata sunt productiones & umbræ hujus essentialis & infiniti boni: Considera & aperi oculos.

Si es dives , & Deus recedit à corde tuo, quid tibi remanet, super quo iactari possis ?

Si esses hæres & Dominus in imaginatione alicujus domûs , nullum tamen desuper haberes jus, nec etiam potestatem & licentiam intrandi , qualis esset hæc hæreditas , & quale dominium ? Si esses Dominus alicujus thesauri , vel reddituum Dominus alicujus Regni vel Imperii , etiam totius orbis , & omnium imaginabilium, si possideres omnia creata , omnia opera & dona Dei , & tamen eum non haberes , qualis esset possessio pro tali anima , quæ anhelat ad verum bonum , & quæ suam quærit satisfactionem in solo Deo ?

Quod pejus est , hæc creata , hæ divitiæ , hæ magnificentia sunt circa te , & non intra te ; Aurum & argentum ingrediuntur tuam domum, concupiscentia in tuos oculos, & in tuos sensus, non tamen ulterius progrediuntur , multò minùs in eum locum veniunt , ubi tuæ majores necessitates & tua immortalia desideria requiescunt , tantum umbras
& f.

& figuras suas eò mittunt , de tot
enim bonis & felicitatibus congregatis
& conservatis tantâ cum diligentia nihil
in corde tuo aliud retines , quàm ea-
rum umbram.

Meditare pusillum , si posses audire
gemitus & singultus , qui in medio tua-
rum concupiscentiarum ex imo tui cor-
dis proveniunt ; Plora super te ipsum
& confitere , quod sis dignus compassio-
ne , cùm ab ortu tuo & quidem incef-
santer cum displicentiis extremis quæ-
ras veritatem veritatum , ut sis semel fe-
lix ; Et tamen non aliam invenias , quàm
vanitatem vanitatum , umbram umbra-
rum , imaginem apparentiarum & illu-
sionum ; *Vanitas vanitatum & afflictio
spiritus.*

Ut autem consoleris , non quære te
ipsum , nec spem tuam pone in quiete ,
nec quæras felicitatem tuam per regulas
arrogantiæ & alicujus Philosophiæ mun-
danæ.

Scio equidem quod humana pruden-
tia & politica proprii amoris homini in-
sinuent pro felicitate consequenda , ut

16 *Consilia Sapientia,*

renunciet omnibus creaturis, & quodammodo ipsi Creatori, ut nullam sui partem extra se quærat, seipsum solummodo possideat, fruatur suis propriis recreationibus, se ipso contentus vivat; Et quod hæc sit vera felicitas, sibi que ipsi placere sit melius, quàm placere Regibus, sed *animadverti, quod hoc quoque sit Vanitas.*

Recordare, quod anima tua sit perfectissima & nobilissima imago primi & supremi Entis, & è contra ultima Vanitatum omnium, quando privatur gratiâ.

Omne enim, quod capacitatem habet continendi & in se recipiendi Deum non potest separari à Deo, quin ita vacuum efficiatur, quàm sit ipsa magnitudo Dei.

Nempe quando anima eò redacta est, ut nihil diligit, & nihil possideat quàm se ipsam; Hæc anima spiritualis & immortalis nihil aliud est, quàm aliquod vacuum & privatio immensa, & infinitus dolor: nam

Anima nostra est res adeò divina & excel-

excellens, ut ex momento, quo Deus non est cum ipsa, sit idem, quàm ipsa damnatio, & proprius sui infernus.

Differentia duarum animarum peccatricium, unius damnatæ & alterius adhuc viventis in terra, & in corpore humano clausæ, non alia est, quàm quod illa se videat clarè damnatam & in substantia malum proprium sentiat; Ista verò hoc nondum videat nec sentiat.

Quando anima tua separata à Deo per peccatum se sentiet, & in igne videbit infelicem; Actus suæ desperationis, & clamores sui doloris erunt illi, quos Propheta à longinquo audivit, & repetiit his verbis: *Reddidit me vas inane*: dicet enim, Deus me fecit vas immensum & pretiosum, capax fruendi suâ gloriâ, & possidendi suam divinitatem, interim recessit à me, & reliquit me vacuum. Sum enim solum ipse ego, & hoc est afflictio afflictionum, & verus infernus; Nam esse spiritum & esse solum, est esse animam immortalem & esse vanitatem. *Vanitas & afflictio spiritus.*

REGULA QUARTA.

*Cuncta quæ fiunt, adducet Deus in
iudicium, siue bonum siue malum
fit. Eccl. 12.*

*Timor Domini, principium sapien-
tia. Prov. 1.*

PARAPHRASIS.

*Timor Dei est principium vera sapientia.
Illa enim qua venit ex timore offen-
dendi homines, vel ex desiderio illis
placendi, est falsa & deceptiosa; Et
quamvis inueniantur in orbe multi
sapientes & politici, non in minori
numero inueniuntur tot stulti & fa-
turi.*

*Non enim major est stultitia, quàm en-
ga omnes monstrare se esse sapientem,
& non esse erga Deum, neminem la-
dere vel offendere, quàm hunc solum.*

REFLEXIO.

Prima & principalis Regula, quam
eligere debes, ut sapienter te regas,
est timere suum Dominum & suum Ju-
dicem.

Si

Si vis, ut in tua anima nascatur timor salutaris, & ut amoveat omnes inclinationes ad peccatum, non habes meliorem modum, quàm ut primordia & novissima tua memoreris, & ut benè comprehendas per continuas & devotas reflexiones, quò venisti, & quò progrediaris; Quod sit tuum principium, & quis tuus finis, quæ beneficia receperis, & cui obligatus sis, quid debeas tuo Creatori, & quid tibi Judex tuus debeat.

Debita & obligationes versus tuum Creatorem non sunt materia alicujus longioris discursûs, sed longioris meditationis, & quamvis quodlibet verbum non nisi unicum punctum includat, plures tamen anni & quidem sæcula admirationis & silentii requiruntur ad quodlibet verbum.

Id quod mirabilius & consideratione dignius est, quod hæ obligationes non cessaverint ab ortu tuo crescere, & quod adhuc omni momento tecum crescant, tuam nativitatem præcesserint, & seniores te sint.

Incepisti vivere, sed Deus non ince-

A 7

pit

pit recordari tui ; Ante omnia primordia, & ante omne tempus fuit Deus, qui te amavit.

Recordare pariter, tu qui nihil fuisti, quali modo Deus te extraxerit, & cum quali honore egressus fueris ex æviterno opprobrio, nam dum te Creator in primo homine producere voluit, fecit coelum & terram, hoc est duos mundos & duos Paradisos, quos tamen etiam non nisi in tui gratiam creavit.

Ipsè cumulus gratiarum est, quod te creaverit non nisi pro se solo, & quod tibi tuum esse dederit, ut sis in æternum cum ipso unitus, non aliud volens, quàm ut suum divinum per omnem æternitatem durans officium sit pariter tui temporis, & tuæ vitæ mortalis officium, nempe cognoscere & amare Deum.

Ineffabilis gratia ! honor supremus & infinitus ! sed res terribilior in hac vita tam gloriosa, quod omne momentum, quo vivis sine amore Dei, sit peccaminosum, & quod hæc peccaminosa momenta & ingritudines numerabuntur, & in hora mortis tuæ examina-

buntur.

buntur. Deus incepit per beneficia, finiet per severum iudicium.

Ille, qui te quæsiuit per tot annos, ut te salvet, vocabit te brevi, ut te iudicet, & dum ante oculos suæ iustitiæ comparabis, considerabis in tua persona, quid ex eius, & quid ex tua parte habeas, illud quod ipse in te operatus est, & quid tu facis, & adhuc hodie operaris.

Comparabit tuas actiones cum suis, & coget tuam conscientiam, ut eas ipsa met comparet, & contempletur opera suæ Sanctitatis cum operibus tuæ malitiæ conjuncta in eodem corde.

Fac nunc hanc comparisonem ad pedes Crucifixi ante tuum Redemptorem & tuum Patrem, id quod facies in illa die ante tuum Iudicem, cum videbis veritates in illo libro, in quo cunctæ scriptæ reperiuntur.

Considera, quid sit misericordia, quæ prævenit tua merita. Quid sit ingratitude, quæ secuta est misericordiam, & quæ fuit concepta in medio gratiarum.

Quid sit iustitia, quæ examinat bonum

num

num & malum, quæ ponderat bonitates Dei, & peccata hominis, & quæ in uno & altero æternitatem conspicit.

Denique quid sit æternitas, ubi peccatores non cessabunt esse peccatores & superbi, & ubi Judex sine fine erit justus, ubi sua Sanctitas erit mensura suæ iracundiæ, & sua iracundia infinitè offensa, mensura supplicii, & sua infinita pulchritudo, quam nunquam contemplantur, mensura desperationis omnium peccatorum.

Nimis multum loquor, maximè in re, ubi nihil minùs quàm loqui oportet: Historia enim hominis non indiget aliud, quàm hæc quatuor verba. Ipsius recreationes cessabunt. Ipsius actiones judicabuntur. Ipsius peccata punientur. Ipsius pœnæ erunt æternæ.

Hic habes id quod non legas, sed id quod mediteris & contempleris. Quamcunque etiam opinionem mundus de aliquo docto homine habeat, si nondum cœpit meditari desuper, nondum cœpit esse sapiens.

Juventus & stultitia cogitant solummodo

modo de præfenti, avaritia ad futurum; Prudentia politica verò recordatur illius quod heri factum, & prævidet ea, quæ cras futura sunt. Vera sapientia fert visum suum ex una parte ad initium temporis & creationem hominis, ex altera verò parte ad ipsam mortem, & usque ad æternitatem, ex his duabus extremitatibus ita ab invicem sejunctis ipsa sibi format suum præfens tempus, & ab hodierna die desuper cogitare non cessat.

REGULA QUINTA.

Impius cum in profundum venerit, contemnit. Prov. 18.

PARAPHRASIS.

Ratio, quare non seriò super has veritates christianas reflexionem facias, & tuam conversionem vilipendas, quasi rem minimam pro homine docto & nobili, est ipsa consuetudo, quam contraxisti vivendo disordinate, & nihil tuis passionibus denegando.

Ista mala consuetudo est fundamentum abyssus, ex qua rarissime peccator egred ad vitam poenitentia ac salutis. Opor-

*tet nihilominus exinde egredi. SS. Pa-
tres & spiritali vita dedita persona
tibi desuper modos insinuabunt, opti-
mus vero est, quem in sequenti regula
comprehendes.*

REGULA SEXTA.

*Vt scivi, quoniam aliter non possum
esse continens, nisi Deus det: adij
Dominum, & deprecatus sum
illum ex totis precordijs meis.*

Sap. 8.

PARAPHRASIS.

*Dum desiderarem obtinere gratiam &
vincere meas malas habitudines, san-
cteq; vivere, deprecatus sum eum ex
omnibus precordijs, & tam ardentem,
quam aliquod desiderium illud petere
possit, irrigatus lacrymis & projectus
ante altare, ubi inaudiui vocem suam
qua me vocavit ad poenitentiam, dixi
Domine! Ipsa sapientia & lumen, per
quod monstras homini pulchritudinem
virtutis, est apud te, infunde illud mi-
hi. Tu mihi injungis, ut sim castus &
devotus, da mihi devotionem & ca-
stis.*

*stitem, & postea manda mihi omnia
qua tibi placent.*

REFLEXIO.

NUnquam spera gratias tam spiri-
tuales quàm temporales, nisi eas
petieris. Absque assiduitate orationis,
habebis tantum gratiam, quæ tribuit ca-
stitatem in actu primo, sed secundum
regulas ordinarias Sapientiæ, non habe-
bis nisi per medium orationis eam gra-
tiam, quæ tribuit plenam voluntatem
hoc bonum desiderium perficiendi.

Eodem modo non eas spera, nisi illas
petieris forriter ex ardenti & sincero
corde. Hinc.

Non ferventer ad Deum orare, ut
tuæ infelicis vitæ misereatur, est orare,
ut cesset te punire, quò possis adhuc dif-
ferre tuam conversionem; & est, quasi
de te ipso attesteris, quod timeas ne ex-
audiaris, quia times frangere catenas,
quibus ligatus es ad Creaturas, & quia
times imposterum nihil aliud amare,
quàm ipsum solum.

Deus enim vult, dum oramus, ut &
ipsa nostra præcordia, si foret possibile,
habe-

habeant vocem, & ut in nobis sit quasi
aliquis ignis divinus, qui det nostris ful-
piriis vim ad ipsum ascendendi, & eum
insequendi, quamvis iustitia sua vellet,
ut fugeremus, ne exaudiremur.

Deus etenim desiderat, ut eum pre-
cibus insequamur, & apud eum impor-
tunè sollicitemur: Insequaris eum, & sis
constanter importunus: non timeas
quod possis per suam resistantiam vinci,
ne constanter perseverare possis.

Spera in ipsius verbis, sicut Sancti fe-
cerunt semper sperantes, etiam dum ni-
hil haberent quod sperarent, dic ipsi,
quando videbis jam ipsius manum quasi
extensam, ut immoleris, & quando vi-
debis dexteram ipsius tuo cordi infixam,
quod ex gremio mortis, usque ad por-
tas inferni adores ipsius bonitatem, ex-
pectes ejus gratiam, & sis securus de ip-
sius succursu.

Dic quod sit perire, dum quis fugit
ipsius minas, quod non sit locus secu-
rior in mundo, dum irascitur, quam esse
apud ipsum; quod apud eum sit unicus
locus, in quo afflicti peccatores, & ipsi

mor-

quasi
s ful-
eum
ellet,
mortui possunt invenire salutem. *Ad
quem ibimus? verba vite aeterna habes.*
Sum peccator & sum mortalis, quò ibo
nisi ad te Deus?

pre-
por-
& su-
meat
inci-
ti fe-
n ni-
ipsi,
quasi
o vi-
xam,
por-
, ex
e ip-
fugit
ecu-
n esse
nicus
& ipsi
mor-
Confitearis quod omnia possit, quod
sit Dominus, sed crede firmiter, quod
quamvis sit Omnipotens, non tamen
possit resistere precibus humilium & af-
flictorum, & cum in ipso omnes confi-
dentiae inhabitent, provoca sincerè ad
ejus misericordiam, quia non poterit te
aspicere absque commiseratione, & de-
relinquere illud cor, quod sincerè suae
protectioni & amori se submittit.

Loquere audacter, & dic cum Ca-
nanea muliere, ne sit tecum crudelior
& inexorabilior, quàm herus erga suae
domus caniculos, & quod tantum desi-
deres micas ex sua mensa, & reliquias
Sanctorum: loquere quemadmodum
dicta mulier, quae tam benè scivit, quo-
modo summo Deo loqui oporteat; &
si tuam importunitatem dedignetur, te
repellat, & jubeat discedere, permane,
& projice te ad ejus pedes, ac declara
eidem, quod non sis discessurus, usque
dum

dum tuam importunitatem aut mor-
puniverit, aut te exaudiverit; den-
que tam benè facias, & non desiste à tu-
sanctis violentiis, usque dum ab ipsi-
audias illud amicabile verbum, quo
pluribus peccatoribus consolationem
dedit, & tibi injungat dicere: *O multa
magna est fides tua, fiat tibi sicut vis*: Ob-
stupeo ô creatura infidelis, quam magis
est confidentia & fides tua, vade in pa-
ce, & petitioni tuæ satisfiat.

Principis alicujus terrestris gloria et
prævenire petitiones & dare antequam
aliquis sibi loquatur: Gloria verò Dei
est, expectare usque dum exoretur,
eò liberalior est, quò magis rogatur,
quo magis aliquis ingemiscit, antequam
petitionem suam exaudiat. Ipsius bene-
ficium cessat quodammodo esse bene-
cium, quando nimis citò alicui confertur.
Ipsius gratia non est perfecta gratia,
nec perseverantia, nisi quando
evenit post longa constanter perseve-
rantia desideria.

Attende ne statim cedas primæ
denegationi, & ne recedas quasi ex dis-
plicen

plicentia vel desperatione, aut pusillanimitate. Hæc erat eorum infelicitas, qui nihil obtinuerunt: Verum secretum obtinendi est, esse importunum.

Quantum nostra importunitas hominibus displicet, tantum ea Deo placet. Ipsa est verum signum, quando petimus favores spirituales, quod hos ardentius desideremus: & quando petimus favores temporales, ipsa est signum, quod eosdem velimus ab ipso solo obtinere, quod omnibus aliis expectationibus renunciemus. Unum & alterum omnia possunt apud ipsius misericordiam & justitiam. Videt in nostris continuis & importunis precibus probas alicujus filialis confidentiæ, quæ ipsi cor aperit & infinitè placet.

REGULA SEPTIMA.

Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo: In omnibus vijs cogita illum, & ipse diriget gressus tuos.
Prov. 3.

PARA-

*Omne[m] spem tuam in Deo pone, ipsam
bonitati & providentia[m] confide negotia
tua. Respice super eum in tuis
actionibus, & cor tuum funda super
eum: hæc enim est optima & vera re-
gula, quam tibi possis proponere & ha-
bere ad scite[m] & feliciter tuas persi-
ciendi actiones. Quamdiu oculi tu-
cum confidentia & amore Deum re-
spicient, manum suam tibi porriget,
& absque omni timore progredieris.*

REFLEXIO.

Multos miserabiles in hoc mundo
conspicimus, quia paucas vide-
mus personas, quæ se Deo velint con-
fidere.

Nihil enim sapius nobis promissum
fuit, quàm quod Deus in se sperantibus
assistat, & tamen nihil minùs quàm hoc
probare volumus. Confidimus quidem
aliquando in eum, sed sicut sanctus Pe-
trus super aquas, cum tremore & dubio,
an possit vel velit nobis assistere.

Potiùs confidimus favori creatura-
rum, & quærimus nostram quietem,
confi-

confidendo iis & eorum dictis. Sed sicut dixit Isaias : *Confidere arundinibus veniioribus & crudelibus, quæ cum suis absconditis aculeis perforant manum hominis, qui innixus fuerit eis.*

Creaturæ nos decipiunt, nec potentiam habent nos portandi, sed nos decipiendi & destruendi.

Earum aditus magnifici magnam nobis spem conferunt, sed prima illarum dona sunt promissa, deinde excusationes, postea despectus, ultimò deceptiones.

Cum his ordinariè amicitia hujus mundi finiuntur, & nihil nobis magis ruborem excutit, ac fletus prorumpere facit, quàm quod crediderimus, speraverimus & amaverimus, quia semper in his decipimur, nam ab his perfidis spebus & cæcis amicitis oriuntur despectus, displicentiæ & desperationes.

Hæ tres res, fides, spes, & amor sunt quidem tres Theologicæ virtutes, & tres supereminentes perfectiones, quando Deum respiciunt, quando autem creaturas respiciunt, sunt tres imperfectio-

B nes,

nes, & tria vitia, quæ ruborem hominum excutiunt.

Quando confidimus verbo divini & in nobis nullum timorem sentimus nihil ab extra nos concutere potest, ambulamus securè per omnia pericula, & disordines mundi, ambulamus enim fluctibus, sicut super immobilia saxa. Deus est, qui confirmat omnia, & sustentat: sed ex quo diffidentia nobis timorem ineutit, reliquum itidem concutitur, & nihil circa nos videmus quàm præcipitia, quæ aperiuntur & nobis mortem ac infernum ostendunt.

Sanctus Petrus inculpavit tempestatem ob sibi imminens periculum, Dominus minus verò inculpavit ejus timorem & inbecillitatem. Quando incipimus periculum inculpamus fortunam vel malitiam hominum, & interrogamus Deum, quare non compescuerit ventos, & à nobis averterit infortunia. Deus, qui ipsam verdet veritatem, nostram parvam inculpavit confidentiam. Ille nos interrogat, quare dubitaverimus de suo verbo, & de suo amore, & quare timuerimus? *Modus fidei, quare dubitasti?* REGU

REGULA OCTAVA.

Esto misericors, & eris tu velut Ab-
tissimi filius. Eccl. 4.

PARAPHRASIS.

Qui aspirat ad salutem & ad gratiam
esse in numero predestinatorum &
prolium Dei, debet etiam ferre sig-
num Electorum, & eligere sibi pro
particulari virtute, ut sit charita-
tivus erga eos, qui patiuntur.

REFLEXIO.

IN hoc consistit vera devotio, sicut in
illo vera nobilitas, & verus animus:
Hæ tres eminentes qualitates non ha-
bent nisi unicum signum, quod eas co-
gnosceret facit. Character earum com-
munis est, unam bonitatem magnani-
mam, & unam inclinationem sinceram
absque interesse aliis inservire, & illis in
suis doloribus & anxietatibus subvenire:
si hic non est character tuæ animæ, & si
hæc virtus tibi displicet, non es homo
honestus, alicujus conditionis, nec ho-
mo devotus & conscientiosus, nec qui-
dem Christianus. Populus te nomina-

bit sicut ipsi placuerit ; Deus qui omni
videt, vocabit te infidelem & reprobum

Lex Christiana in puncto misericor
dia & charitatis eò magis te tangit , qu
plus auctoritatis habes , & quò in major
positus es dignitate.

Non cognosce solummodo privile
gia nobilitatis & tui officii , sed cognosce
pariter tuas obligationes , & recorda
quod Deus te super alios extulerit in
liqua Civitate aut Provincia , quemad
modum elevavit solem super homines
tanquam universalis eorum benefactor

Quod si magnam in aliqua Provinc
geris potestatem , etiam tuæ obligatio
nis est , protegere innocentes , & susti
nere pusillanimes ; Et quot vides mis
rabiles. Tot personis succurrendi tui o
ficii erit. Tempus & sollicitudo non su
pro te solo , tuam etiam vitam De
ipsis donavit , hinc eam pro eorum se
vitio impende.

Succurre illis quos injustitia & in
dia persequuntur , & à quibus ejulat
& clamores intendis. Sit tibi cordi
liberare ab oppressione superborum ,

brachium tuum fortifica, ut eos de manibus eorum eripias. Nullum aliud negotium huic præpone, nullam quietem tibi promitte, usque dum bonæ vitæ homines in illis partibus, ubi auctoritate prævalueris, in quiete fuerint.

Exaudi pauperes absque iracundia, impatientia, aut despectu, da illis ad minimum aditum, ut tibi loqui possint, & non adde eorum afflictionibus hanc tristitiam, quâ vident se rejici, & quasi cum indignatione eorum miserias audiri. Audi eos & non sis tam crudelis, quo iis doneges unum vel alterum consolatorium verbum, ad minimum aliquam dulcedinem in oculis tuis præfer, & non crede, quod dignitati tuæ præjudices, eò quod afflictos exaudias, aut coram te plorare permittas.

Age cum Deo sicut Sclavus cum herro, & cum simplicibus sicut frater, cum superbis verò sicut Magister, & coram eis authoritatem tuam præfer. Exalta te super insolentiam hominum, & humilia te sub majestate & potentia divina. Sis humilis coram Deo, qui te exaltavit,

B 3

ado-

adora eam manum, quæ te destrueret
 let, habe compassionem miseriarum
 quæ & tibi communes esse possunt,
 non despice lachrymas decedentes ex
 oculis, qui tuis sunt similes.

Non sis in tua Provincia aut in te
 bonis sicut Leo, qui omnia sibi ob
 lacerat: pudeat te vivere, & familia
 tuam perire; domum tuam esse infel
 cem, quia tu ei dominaris, & ut illi q
 tecum sunt, tanquam damnati tecu
 degant, ut tecum sint ad sufferendos
 rores & stultitias ejus dæmonis, à quo
 gitaris.

Vive eo modo, quo homo hono
 tus vivere tenetur semper æquali animo
 tibi præsens, & attentus tuis negoti
 pacificus in omnibus fortunæ volubil
 tatibus; æquus & affabilis erga tuos de
 mesticos, officiosus erga amicos, char
 tativus erga pauperes, & erga omni
 animo discreto.

Nihil pulchrius inter tuas divitias
 tuam dignitatem habeas, quàm pluribi
 posse servire: imaginare tibi quod om
 nia servitia & submissiones, quæ tibi de
 feruntur.

feruntur, & quod omnes amicitiae quae tibi in conversationibus demonstrantur, tibi nullius sint honoris, & quod tibi iniustae forent, nisi operam dare velis, plus honoris & officii demonstrare, quam tibi deferatur, & nisi tantum amare velis, quantum amaris.

REGULA NONA.

Superbum sequitur humilitas: spiritum humilem suscipiet gloria.

Prov. 29.

PARAPHRASIS.

Gloria querit animos humiles, & quamvis se occultent, illa tamen eos inveniet. Superbi qui eam querunt, humiliabuntur: Omnis enim qui per arrogantiam aut superbiam se exaltare contendit, illud inveniet quod maxime fugit, & cadet in opprobrium, ibidemque peribit.

REFLEXIO.

Null datur hujus exceptio inter Angelos, nulla est pariter pro hominibus. Magis perfecti & magis am-

B 4

bilis

biles minus æstimantur , imò odio habentur ex momento quo incipiunt superbire. Arrogantia aliqualis mixta inter eorundem perfectiones & virtutes talem figuram homini format , quam nemo sufferre potest. Quod putredo est in homine mortuo , hoc est superbia apud animos immortales ; ubique sunt insupportabiles , non æstimantur amplius in cælo , nec in terris , quàm cum horrore in eorum despectum & odium uterque mundus conspirat.

Sic à contrario communis est conspiratio pro honore humilitatis. Admiratio hominum, amicitia Angelorum, favor Filii Dei, omnia dona cælorum , & omnis honor in tempore & æternitate sunt pro humilibus ; & non dantur modo majores homines in aulis , & prædestinati in Ecclesia , quam humiles , nec videbimus alios Beatos in paradiso, gratia & gloria est eorum hæreditas. Unicuique & verum secretum, ut quis honoretur, est, seipsum despiciere : *Spiritum humilem suscipiet gloria.*

Pro vero tui despectu addisce, & scias
benè

benè qualis sis : quod non addisces legendo libros, nec audiendo Doctores, tua conscientia hoc tibi dicere & dictare debet. Interroga illam, & ex momento quo eam audieris, & attentè consideraveris, quid ea desuper sciat, & quid ea desuper te credere & confiteri coget, incipies esse humilis.

Omnis humilitas in eo consistit, ut dicas ex corde & cum aliquo remorsu devoto & sincero, quod ex te nihil sis, quam peccatum, error & corruptio, & quod alia quæ in tua persona inveniuntur, veniant à Creatore. Si nascendo aliquem majorem gradum, & naturales qualitates præ aliis obtinuisti, quod hæc qualitates non fuerint pretium tuæ virtutis, nec opus tuarum manuum, sed donum sui amoris & providentiæ, nam in veritate multas tibi contulit gratias, quæ adhuc crescunt omni die, & cum iis pariter tua peccata, & hæc sunt duo notabilia in tua vita; unum quod tuæ miseriæ non retinuerint Deum, quò te non tenerrimè amaverit, & bonis auxerit; alterum, quod tot beneficia, & tantum

tum amoris te non impediverint esse ingratum; qualis tamdiu fuisti, quamdiu scivisti, quod te amet.

Dicas hoc ex corde, & desuper sincere cogita; ante omnia sollicitus sis, ut tui aspectus humiles & respectuosi, tui gestus & motus corporis, & omnia, quae adextrà apparent, ferant signum huius opinionis, quam de te concepisti, & de tuis interioribus despectibus, quos de tua persona geris. Habe in conversationibus talem modestiam, quæ sit imago tuæ humilis & innocentis animæ, habe eandem modestiam in tuis actibus omni occasione, & erga unamquamque personam. In omni occasione vive & loquere sicut homo, qui evidenter agnoscit suam indignitatem.

Dum conversaris cum Deo temporis orationis, aut aliis devotis vitæ tuæ exercitiis, si vis ipsi placere, & mereri, ut eligat pro gloria suæ potentiae, sit tuæ principalis devotio, ipsi representare quantum promeritus sis, ut ab eo despicaris; Contemplando suas veritates tuas confitearis: aspice tuas tenebras

in ipsius lumine, habe desuper confu-
sionem tui, time, & plora. In quocun-
que statu, in quem per suam gratiam ele-
vatus es, non cessa eum adorare per tui
nihillationes proprias pro uno nihilo
quod peccavit, & quod se dignum fe-
cit, ut sit pejus & miserabilius, quam
fuerit ab æternitate, dum adhuc nihil
fuiisset.

Quando negotia in exercitio tuæ au-
toritatis inter personas tractas, quæ te
quærunt & honorant, si vis ut sincerè
operentur, demonstra ipsis, quod te
ipsum etiam benè cognoscas.

Ita agas ut in tua fronte & operibus,
in tuis actionibus & loquelis appareat,
quod non ignores, qualis sis etiam in
medio tuarum felicitatum & honorum:
nempè quod in medio alicujus magni-
ficæ divitiarum tumbæ non sis aliud,
quam aliqua umbra, vel parum cinerum
sub illa absconditorum: quod quidem
coram talibus personis eminentiorem
gradum Judicis aut Domini præferas;
Sed quod ante Deum non alium, quam
nihili & peccatoris feras gradum.

Non dicas hoc ore, satis est, ut hoc credas: ipsa verò perfectio in hoc consistit, ut hoc quod dixi, taliter credas, & tam benè menti tuæ imprimas, ita ut hæc animæ tuæ cogitationes clarè in oculis tuis per modestiam tuam appareant.

Operare taliter, ut in tuis actionibus & tuis verbis tali modo appareant, quo magni homines tam amabiles & potentes super aliorum corda se fecerunt, & dum quilibet vidit, quod actus humilitatis conjuncti cum perspicacia illorum intellectûs, mixti fuerant inter illorum virtutes & gloriosas actiones.

Quando es in conversatione, ubi semper rarum est, invenire hominem se ipsum cognoscentem, qui modestè & humiliter loquatur, sis tu humilis & sine affectatione & vana gloria.

Non te lauda nec te vitupera, sed observa leges Sapientiæ, & sic de te nec quid boni nec quid mali dicas. Et non te æstimes hominem solummodo minus perfectum quàm alios, sed tanquam aliud quod nihilum, de quo nihil dicendum, nec quicquam loqui oportet.

Non

Non petas ut homines te vituperent, sed solummodò non irascaris, dum hoc faciunt, & conare esse satis humilis cum desiderio, ut hoc fiat, & amandi eos qui illud facient; Nec lauda eos, qui vituperio digni sunt, sed sis contentus, quod neminem damnes.

Dum occurris personis vituperio dignis, non illas despice, sed ex illis quomodo tu ipsemet vituperari deberes, addisce, aspice illos sicut aliquod speculum, quod hanc tibi demonstrat veritatem.

Umbram quam vides ad tuos pedes, dum sol radios suos super te diffundit, non est aliud quàm aliqua figura, quæ tuum repræsentat corpus taliter, sicut foret in nocte nigrum & tenebrosum, & qualiter semper fuisset, si nunquam hoc astrum apparuisset.

Homines miserabiles quos in hoc mundo invenis, dum Deus benedictiones suas, felicitates & bona alia tibi largitur, quid aliud faciunt, quam expressam tuæ formæ imaginem, in qua perfectè repræsentaris talis, qualis fores, si divina providentia te dereliquisset. **B 7 Dic**

Dic ergo tu qui dives es & felix, & cui nihil deest, quando vides aliquem pauperem plenum ulceribus & infirmitatibus super stramen jacentem, morientem fame & frigore, dic: hæc est mea umbra: ecce hoc essem, si Deus mei non sollicitus fuisset, nec particularibus dotasset beneficiis.

Tu qui desideras esse sapiens & devotus, dum audis loqui de scandalosa vita alicujus peccatoris, vel de aliqua diffamata peccatrice, dic similiter, hæc est mea umbra, hoc est quod fuisset, & quod adhuc hodie essem, si Deus me lumine suo privaret, & si ipsius gratia me derelinqueret.

Verum est, quod vita hujus hominis sit scandalosa & horribilis: sed hæc est tua imago: humiliare igitur & adorare misericordiam Dei, quæ magna in tua persona operata est.

REGULA DECIMA.

Non contristabit iustum, quicquid ei acciderit. Prov. 12.

PARA

PARAPHRASIS.

Homo iustus fruatur semper pace interna: nihil accidet quod ipsum extra ordinem ponat, vel quod in ipso motus excites irregulares. Timor & tristitia sunt tonitrua, quæ non ascendunt ad eam regionem, ad quam ipse per Dei gratiam est elevatus, ita ut quidem fragor & sonitus eò perveniant, sed pax eum non derelinquat, nam quamdiu anima ipsius erit in pace, parum curabit fortune suæ & negotiorum suorum perturbationem.

REFLEXIO.

A Suesce absque admiratione & terrore aspicere ea, quæ accidunt: dum enim afflictio supervenit, non irascaris contra Deum, & non derelinque tuam bonam intentionem, ipsi in æternum esse fidelis.

Suffer pœnam cum respectu & humilitate, nec cor & virtutem tuam unquam sub culpa, quàm suffers, cadere sinas. Recordare, quod Deus illos, qui sibi chari sunt, puniat, & sicut Pater, qui filium suum nunquam magis amat, quàm dum

dum respectuosè & humiliter correctio-
nem suscipit ; ita homo nunquam ma-
gis Creatori suo placet , quam dum est
humilis, obediens & fidelis in suis adven-
sitatibus.

Non est homo qui non aliquid patia-
tur, non est verus Christianus, qui non
cum patientia, & non est sanctus, qui non
cum complacentia patiatur.

Principium sanctitatis est esse pacifi-
cum & modestum sub manu Dei, qui
nos affligit : Perfectio est, in hoc ponere
suam felicitatem, & sufferre id quod A-
postoli probârunt, dum exirent à suis
judicibus pleni opprobriorum & calum-
niarum, de quibus sanctè gloriabantur,
ambulantes in plateis sicut in triumpho
inter contumelias Iesu Christi.

Ece summum statum vitæ spiritua-
lis, de quo cum sanctis Patribus dicere
audeo, quod nihil admirabilius in no-
va & potenti gratia verbi incarnati con-
spici possit, quam videre hominem, qui
in medio paupertatum & suæ domus
ruinarum fruatur in anima sua, pace cæ-
lesti, & qui de nullo alio conqueritur
illis

illis qui ipsum visitant, nec Angelis qui ipsum contemplantur, quàm de eo, de quo sanctus Paulus loquitur, dum pateretur: *superabundo gratia: gaudium me opprimit, excedit culpam measque vires.*

Hæ erant cogitationes Sanctorum, semper loquebantur de tempore afflictionum, sicut de felici tempore, quod vel maximè desiderabant.

In effectu enim per afflictiones fimus quasi similes crucifixo Salvatore in terris, æquamur Martyribus in coelis, & transcendimus Angelos, dum morimur.

Mori & pati sunt consummationes divinæ charitatis, & hæc erat sublimitas verbi incarnati, dum consummaret amorem in cruce inter dolores mortis exclamando: *Consummatum est.*

Angeli non ascendunt ad hanc felicitatem, sed tu potes anima devota. Aspira illuc, cum habeas mortalem & passibilem naturam. Non sufficit imitari Angelos, & amare; fac id, quod est in ipsis inimitabile, ama patiendo & moriendo.

Ad minimum conserva te in tali statu
per

per patientiam, dum infirmitates, paupertates aut alia miseria te opprimunt, tuum cor in talibus oppressionibus non finas cadere, & non permittes, ut persecutiones & agitationes mundi te turbent, & tibi demant aliquid de pace tua interiore.

Maximè gere curam, ne turberis propter dolores & inquietudines quae nobis ipsismet radicem habent, quae nascuntur ex nostra corruptione, sicut sunt melancholia, timores scrupulosi, & alia tormenta infirmae & timidae imaginationis, major pars harum in nobis absconditarum miseriorum, & incurabilium per humanam industriam, non sunt aliud, quam interior nox cum nubibus in quibus Dæmon format spectra & visiones nobis timores injiciendi.

Non perturberis, nec teras tempus cum ipsis disputando, aut digladiando contra talia chimerica monstra. Expecta solummodo in patientia adventum aurorae, quae ipsa absque strepitu destruet, & quae tibi dabit cognoscere errores tuorum timorum & inquietudinum.

Loquetur

Loquor de Sapiaentia, quam Deus ordinariè post tales obscuritates oriri facit apud animas sanctas.

Sapiaentia enim est primus radius luminis gloriæ, & veræ auroræ futuri diei æternitatis.

Hæc est illa aurora, quæ dissipat in imaginatione hominis omnia somnia, chimeras, & ignorantias, quæ rationem ad primævum statum reducit, quæ veritates reddit evidentes, quæ causat virtutis amorem, quæ intrepidum cor facit renasci, quæ reportat spem cum lumine, & quæ in nostro Horizonte apparet, ut nobis annunciet, solem certè ad nos venire, & nos esse in numero Prædestinatorum, qui illum videbunt.

Nunquam turberis, aut in inquietudines decidas ob causam talium secretarum persecutionum, aut volubilium fortunæ accidentium, nec etiã turberis ob tua peccata, & quod in eadem inopinatè relapsus fueris.

Dum enim in aliquem errorem cadis, non clames, nec conqueraris sicut infans qui ad lutum cecidit. Revoca bono modo

do

consilia
Sapiaentia
Omnis
43

do te ipsum , & auxilium ipsemet tibi
 presta , dando manum misericordiae,
 quæ tibi suam porrigit : Plora & spera.
 Odio habeas malitiam & debilitatem,
 quæ tui peccati causa fuit , & adora Sa-
 pientiam Dei , qui ex isto tuo statu in-
 felici & probroso suam sciet promere
 gloriam.

Addisce , quod ex majoribus divinis
 actionibus suæ potentia , & amoris scit
 mutare in bonum , malum quod fecisti.
 Dum enim ruborem habes te ipsum vi-
 dendi , contemplare cum admiratione
 intentiones amoris & gratia , quas sua
 providentia meditatur occasione tui er-
 roris.

Time ipsius justitiam & eam fuge,
 sed nunquam aliter eam fuge , quam
 currendo ad ipsius bonitatem. Sentias
 compunctionem sine abiectione cordis:
 habeas resolutionem te in posterum
 melius gubernandi sine impatientia, aut
 desperatione ejus , quod fortè commi-
 sisti.

Quamvis vera contritio conterat
 cor , habet tamen illa aliquales dulcedi-
 nes,

nes, quæ nos sustentant, & quæ eam ostendunt, & distinguunt inter falsam poenitentiam.

Duo certiora signa, quod simus in tali statu in quo nos Deus habere vult, sunt tranquillitas & humilitas: sis certus, quod omne negotium aut actio nimis operosa, etsi sanctissima, fiat sine intentione placendi Deo, quod omnis inspiratio, quæ tibi causat aliquam inordinatam confusionem, non veniat à Spiritu sancto: quod omnis dolor tuorum peccatorum, qui ad aliquam ducit desperationem, veniat infallibiliter ab ipso Dæmone, quod omnis mortificatio, quæ te inobedientem aut superbum efficit, sit consilium proveniens à tuo inimico; Quod omnis humilitas, quæ in te format timorem, quasi nullam haberes sperare veniam, & quod Deus tuas despiciat lachrymas, sit falsa & dolosa, te deducens ad impatientiam, & ad mortem superborum & reproborum.

Tracta te cum contemptu, & maiore severitate, quàm potes, humiliare & confitere, quod sanctitas sit supra tuum
ani.

animum, quod sis pusillanimis, ignavus,
& hominum ingratus; Sed non
habeas humilitatem damnatorum, &
non dicas, quod tua salus excedat tuas
vires.

Roga & exora Deum, ut tibi det id
quod tibi mandat, offer te ipsi & pete
ut id quod sibi placet, tibi imponere
mandare velit.

ARTICVLVS SECVNDVS

De Regimine Rationis.

REGULA PRIM A.

Veritatem eme, & noli vendere Sa-
piantiam. Prov. 23.

PARAPHRASIS.

Conare acquirere, & attende, ne vende
id, quod plus valet, quàm omne au-
rum & argentum totius mundi.

Eme Veritatem, sed non amitte Sapien-
tiam, non separa has duas virtutes
posside utramque.

Ut Veritas sit in tuo ore & loquelis, Sa-
pientia verò in tua mente & cogita-
tionibus; Quando de una vel altera